

Aan de voorzitter van de Tweede
Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	BVE/B/2001/22173		27 juni 2001
Onderwerp		Doorkiesnummer	
Convenant Onderwijsprogrammering Middelbaar Beroepsonderwijs			

Bij deze bied ik u het convenant inzake de onderwijsprogrammering in het middelbaar beroepsonderwijs aan. Het convenant is een uitwerking van de passage in het Regeerakkoord, waarin staat dat het aantal contacturen voor het voltijds beroepsonderwijs naar analogie van de Wet Voortgezet Onderwijs wordt geregeld (conform de Tweede Fase voortgezet onderwijs: 1000 uur). Ik heb hierover een hoofdlijnennotitie opgesteld. Deze is besproken tijdens de behandeling van Koers BVE op 12 februari 2001 in de Tweede Kamer. Daarbij is verzocht om in overleg met het veld een alternatief uit te werken voor de 1000-urennorm.

Het convenant op hoofdlijnen

Inmiddels is in samenspraak met de Bve raad een alternatief uitgewerkt. Dit alternatief heeft de vorm van een convenant tussen de Minister van OCenW en de Bve raad. In het convenant zijn de volgende vier zaken opgenomen, die alle gebaseerd zijn op de eisen die de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) stelt met betrekking tot kwaliteit, doelmatigheid, doeltreffendheid en transparantie.

1. In de WEB wordt de 850-urennorm (die thans is geregeld in de Wet op de Studiefinanciering en de Wet tegemoetkoming studiekosten) als borg opgenomen.
2. Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor het ontwikkelen van standaarden voor opleidingsprogramma's waarbij zowel de studeerbaarheid voor de deelnemer als de programmering van de instelling centraal staat.

Dit alternatief dekt de achterliggende gedachte van de 1000 uur in

het Regeerakkoord volledig: de onderwijstijd wordt geborgd.

3 en 4. Er zal daarnaast voor de langere termijn discussie en onderzoek plaatsvinden, gericht op een verdere ontwikkeling van eventuele incentives in de studiefinanciering en bekostiging voor het middelbaar beroepsonderwijs.

Overwegingen

Naar de mening van partijen kan de norm die geldt voor het voortgezet onderwijs niet zonder meer worden overgenomen voor het middelbaar beroepsonderwijs. Er is daarom gekozen voor een mix van instrumenten, waarmee de doelstelling zoals geformuleerd in het Regeerakkoord recht wordt gedaan. Daarbij hanteer ik de volgende overwegingen.

Ten eerste is in het middelbaar beroepsonderwijs sprake van een grote diversiteit aan deelnemers. Het betreft deelnemers die vaak met extra inspanning een startkwalificatie halen en doorstromen naar de arbeidsmarkt, maar ook deelnemers die vaak met grote zelfstandigheid het diploma halen en daarna nog doorstromen naar het HBO. De instellingen hebben als maatschappelijke opdracht voor al deze deelnemers op maat gesneden opleidingsprogramma's aan te bieden. Dat vergt een grote verscheidenheid aan onderwijsvormen en activiteiten. Het opleidingsprogramma moet zo zijn ingericht dat het de deelnemers in staat stelt de opleidings- en vormingsdoelen van de opleiding, daarin begrepen de eindtermen, te behalen binnen de vastgestelde, voor de deelnemer optimale opleidingsduur. Hierbij moet maatwerk voor deelnemers of groepen van deelnemers mogelijk zijn en wordt de grootst mogelijke variëteit aan onderwijsmethoden ingezet. Een enkele uniforme norm past daar niet bij. Sommige deelnemers krijgen dan te weinig onderwijs en anderen meer dan bij hun zelfstandigheid past.

Ten tweede betreft de verantwoordelijkheid van de instelling het totaal van de opleiding, niet alleen de 850 of 1000 uur. De aandacht voor de opleiding moet dan ook het gehele programma betreffen, dat wil zeggen: alle activiteiten die voor een deelnemer nodig zijn om de vormings- en opleidingsdoelen (waarin begrepen de eindtermen) te kunnen behalen. De zorg van de instelling betreft alle activiteiten die binnen de 1600 uur plaatsvinden. Hiermee wordt dus gewaarborgd dat de sturing van de instelling zich richt op het gehele opleidingsprogramma.

Ten derde is het noodzakelijk dat de inspanning van de instelling zowel vooraf als achteraf verantwoord kan worden naar deelnemers, andere betrokkenen en de overheid. Daarvoor dient de onderwijsinstelling de opbouw van opleidingsprogramma's te onderbouwen, en inzichtelijk te maken op welke wijze zij invulling geven aan hun verantwoordelijkheid voor het inrichten en realiseren van het programma, zodat enerzijds het serviceniveau voor de deelnemer helder wordt en anderzijds een helder demarcatiepunt voor studiefinanciering en bekostiging ontstaat.

Ten vierde is gezien de onderlinge samenhang tussen de

onderwijskundige invulling, de rechten van de deelnemers op studiefinanciering en de bekostiging van de instelling van belang dat er een discussie en onderzoek op langere termijn uitgevoerd wordt naar een versterking van deze samenhang door mogelijkheden voor eventuele incentives nader te bezien.

IJkpunten

Met de voorgaande maatregelen wordt recht gedaan aan de uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de Kamer bij de bespreking van de uitgangspuntennotitie. In het overleg met de Kamer lag vooral de nadruk op transparantie, verantwoording en controle van de norm. In het convenant zijn dit de centrale aandachtspunten. Het aangeboden en genoten onderwijs moet voor alle partijen inzichtelijk zijn, zowel vooraf, zodat duidelijk is waar de verschillende partijen elkaar op kunnen aanspreken, als achteraf, om hierover verantwoording af te leggen.

Helder moet zijn welke inspanning van de instelling verwacht mag worden om te zorgen dat deelnemers via een doelmatige leerweg binnen de afgesproken termijnen hun opleiding kunnen afronden. De deelnemer moet zich een helder beeld kunnen vormen van de studie, van datgene wat hij/zij daarbij van de instelling kan verwachten en van datgene wat van hem/haar verwacht wordt. Ook moet vaststaan welke aanspraken bestaan op bekostiging en studiefinanciering/tegemeetkoming studiekosten.

In meer instrumentele termen - zoals vertaald in het convenant - betekent dit het volgende. Het inzicht vooraf moet geboden worden door de onderwijs- en examenregeling in combinatie met de onderwijsovereenkomst. De verantwoording achteraf geschiedt zowel via een evaluatieverslag dat aanknopingspunt is voor het toezicht van de inspectie, als via de accountantscontrole, waarbij aan de orde zijn de formele verantwoording via de onderwijs- en examenregeling en onderwijsovereenkomst en de systematiek van bewaking van de realisatie van de programmering van de opleiding.

Door deze verantwoordingsinstrumenten kan zowel de functie van de 850-urennorm als demarcatiepunt voor bekostiging en studiefinanciering worden bewaakt volgens de normen van de inspectie en de accountantsdienst, als de 1600 uur als geboden serviceniveau aan de deelnemer worden uitgevoerd, geregistreerd en bewaakt door de instelling.

Concrete acties voor de korte termijn

Het convenant kent een perspectief op de langere termijn. Dit komt tot uitdrukking in de discussie en onderzoek gericht op de bekostiging en studiefinanciering. Daarnaast zijn in de convenant acties voor de korte termijn opgenomen: het wetsvoorstel over de 850 uur en de activiteiten in het plan van aanpak van de Bve Raad. Concreet betekent voor de korte termijn de volgende activiteiten.

- De Bve Raad ontwikkelt een plan van aanpak om standaarden te ontwikkelen voor de opleidingsprogramma's in het middelbaar beroepsonderwijs (BOL en BBL) en de daaruit voortvloeiende instellings- en deelnemersverplichtingen gericht op 1600 uur (in de voltijd variant).

- Deze standaarden en normen hebben betrekking op wat kwalitatief en kwantitatief goed onderwijs is. Doel hiervan is om te komen tot een goede definitie en onderbouwing van onderwijstijd. De Bve Raad zal hiervoor kengetallen ontwikkelen en verzamelen om deze via benchmarking op het niveau van de sector inzicht te laten geven in de prestaties van de instellingen hierbij.
- De Bve Raad zal zich verder inspannen de prestaties van de instelling op het terrein van de planning, realisatie en bewaking van het opleidingsprogramma beter zichtbaar te maken. Daartoe zal in het kader van de meervoudige publieke verantwoording de wijze van verantwoording van de opleidingsprogramma's verder worden uitgewerkt.

Bij deze activiteiten behoort de volgende fasering.

- Een eerste fase van de studie naar de opzet en de inhoud van de standaarden en normen wordt afgerond in september 2001.
- Het plan van aanpak dat door de Bve Raad wordt ontwikkeld waarin - naast de standaarden en normen - tevens de implementatie en de fasering van de invoering door de instellingen zijn opgenomen, wordt afgerond in januari 2002.
- De implementatie van het plan van aanpak start vanaf januari 2002 en is erop gericht dat (voor een deel van) de opleidingen de systematiek kan gaan werken in het studiejaar 2002/2003 en dat voor het geheel van de opleidingen de systematiek - met de daaraan verbonden verantwoording, controle en zonodig sanctionering - kan functioneren in het studiejaar 2003/2004.

Tot de invoering hiervan zal de huidige systematiek van kracht blijven.

Afsluitend nog het volgende. Het wetsvoorstel betreffende de 850-uur zal ik zo spoedig mogelijk indienen. Met het voorgestelde pakket aan maatregelen - dat op draagvlak mag rekenen in de BVE-sector - heb ik het vertrouwen dat op de korte en langere termijn grote stappen gemaakt kunnen worden om te komen tot een verbetering van de onderwijsprogrammering in het middelbaar beroepsonderwijs. Ik vertrouw er op u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(drs. L.M.L.H.A. Hermans)